

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

37. Conjugium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

pati: peccasti quidem, dum impedimentum jejunio exhibendo apposuisti: at poteris deinde sine novo peccato comedere, quia tunc verè incapax es macerationis jejuniij.

Paupertas.

33. Duplici via paupertas jejunium tollit: Primò, si pauper, quia indiget, laboret die jejuniij: unde propter defatigationem se cibis reficere opus habeat: Secundò, si careat cibis, quibus integram, eandemque sufficientem refectioem assumat: nam tunc, quia cogetur pauca identidem per diem comedere, jejunium dissolvit. Utraque excusatio, ut ex se patet, legitima est. Ita S. Thom. 2. 2. q. 147. art. 4. ad 4. *Fag. praece. Eccl. 4. l. 1. c. 8. n. 12. Sanch. in cons. lib. 5. cap. 1. dub. 15. n. 1. alique.*

34. Sed adhuc dubitabis: Primò, de eo, cui solum suppetit panis, & aqua, an is obligandus sit ad jejunium? Quid, si prater panem, suppeteret & vinum, vel potus vino similis? Quid denique, si prater panem, & vinum, non desit aliquod unum obsonium modici succi; ut, v. g. pisciculi, vel olivae, vel nuces, vel caepe, vel allia, &c.

Respondeo, non obligarem habentem solum panem, nec habentem insuper & vinum copiam; quia nimis esset onerosum, & laboriosum quismodi jejunium. At habentem aliquod unum ex dictis obsoniis obligatam, si raro, velbi gratia, semel aut iterum id contingat; non autem, si saepe. Ratio est, quia si saepe, maceraretur nimis, atque extra modum corpus: quæ certè nimia maceratio non habet locum, si id raro contingat; praesertim in homine rustico, firmæ sanitatis, & his vilioribus obsoniis assueti. Quòd si cui in promptu essent non pauca ex dictis obsoniis, tum olivæ scilicet, naces, tum pisciculi, & similia; non audeo facultatem eidem non jejunandi concedere: (quidquid non nemo in contrarium sentiat) quia sufficiens habet alimentum à multis cibis vilioribus potest, quod ab uno, vel altero pretiosiore potuisset.

35. Dubitabis secundò: Qui habet unde vivat, non verò unde restituat, vel alat familiam, potèstne primò laborare, & consequenter jejunium negligere, ut pretio laboris, quod debet, exsolvat, familiamve sustentet? Potèstne secundò de victu sibi detrahere, & consequenter propter parvitatem victus non jejunare; ut sic pecuniam cumulans, dictis suis debitoribus, familiaeque satisfiat? Respondeo. Possè utrumque puto, quia restitutio, quæ est debita ex justitia, & sustentatio familiae, quæ est ex charitate, praevalent debito jejuniij, quod non est inductum ab Ecclesia cum tanto rigore: *Lege cap. non mediocriter, de consecr. dist. 5.* certè propter opera pietatis possè dissimulari ieiunium, modo num. 1. diximus. An sicuti potèst, ita etiam debeat? Colligetur ex mox dicendis num. sequenti.

36. Virges Sequeretur ex his, primò, pauperem, quando aliunde non habet, possè laborare die festivo, imò & omittere sacrum, solum, ut reddere debitum, vel familiam alere valeat; par enim videtur ratio de his, & de ieiunio: Sequetur secundò, ad id etiam obligari; potens enim adhibere media apta ad solvenda debita, à iustitia obstringitur, ut ea adhibeat.

Respondeo ad primum, concedendum esse sequelam; solum adverto, Sacrum non esse tam facillè omittendum; quia præceptum audiendi sacrum die festo suam gravitatem habet, quæ non videtur regulariter vinci à modico illo lucro, quod à labore tam modici temporis, quo Missa durat, acquiri ordinariè potest. Respondeo ad secundum cum distinctione: nego enim ad id obligari, ut quis restituat; poterit enim debitor sibi persuadere creditorem nolle esse tam severum, ut obstringat ipsum ad conquiritam pecuniam medio tam extraordinario, quale est, laborare die festivo, in quo omnibus conceditur quies ad vacandum Deo. At verò concedo te obligari ad laborandum, quando tanta necessitas premit, ut sine illo festivo labore notabile damnum tua familia patiatur; tunc enim urget, ut bene tu mones, ratio Charitatis,

Conjugium.

37. Coniux non raro excusatione ducta ex ipsa conditione coniugij, liberatur à ieiunio.

Liberatur autem: Primò, in eo casu, quo non possit alteri reddere debitum, si ieiunet. Ita Thom. Sanch. 1. 9. de mar. d. 3. n. 10. *Leff. lib. 5. cap. 2. n. 44. Jo. Sanch. d. 54. m. 2.* alique. Ratio est, quia ius iustitiæ praevalet præcepto Ecclesiæ; nolentis cum tanto rigore ieiunium. Imò tunc peccaret coniux ieiunando. Ita Ledesma 2. p. 4. q. 17. art. 1. *ver. ex prædictis colligitur;* quia faceret contra ius alterius, dum ad reddendum illi debitum se notabiliter impotentem reddit. Tunc autem hic casus locum habet; quando coniux notabiliter debilitatem contraheret ex eo, quòd cum ieiunio debitum redderet. Debitum, inquam, modè ab altero petendum: quæ moderatio attendenda est, spectata qualitate conjugum, juvenes enim, fortioresque sapientius, & ches, imbecillioresque rarius matrimonio uti convenit. Cum ergo quis non teneatur reddere nisi iusta qualitate suæ complexionis, ad quod solum, & non ad amplius virtualiter consensit coniux, cum matrimonio contraxit; ideo solum tunc debitum conjugale coniugem à jejunio immunitatem reddit. Quod si precibus alijsve modo possit coniux remove alterum à petendo debitum, adhuc tamen non teneatur uti hoc remedio, atque adeò possit non jejunare, & sic reddere. Ita Thom. Sanch. *l. c.* Ratio est, quia personalis obligatio reddendi est ex iustitia, quæ non obligat nisi ad reddendum personaliter debitum; non verò ad conquirenda, vel ponenda remedia, ne alter petat.

38. Negligi item jejuniij præceptum non potest, ut potentior, seu etiam, ut potens quis sit ad petendum debitum à conjugē. Ita Thom. Sanch. *ibid.* quia solum obligatio iustitiæ reddendi debitum excusat à jejunio: ut coniux non habet obligationem iustitiæ petendi, sed solum reddendi debitum.

39. Scio quendam concedere solutionem jejuniij et conjugij, qui nisi comedat, est ineptus ad petendum debitum moderatè, quia sicut Faber dives (inquit) ne suum officium, ad quod ius habet, deserat, potest laborare, & consequenter non jejunare: sic conjugatus, ut suum officium usque matrimonio, ad quem ius habet, non amittat, poterit non jejunare, non quidem ut sit valentior, & potentior ad extraordinarias copulas, sed ut sit potens ad petendas copulas moderatas, ad quas ius habet.

40. Verum, nulla ratione placet hæc concessio; non solum, quia omnes ferè conjugati sic liberarentur à jejunio, si quidem pro omnibus est illud: *Sine Cerevis & Bacco friget Venus;* idemque possent conjuges præterdere quoad concubitus carnium, quod certè esset inauditum, verum etiam, quia cum usus matrimonij, quoad petitionem, sit liber in conjugibus, praevalet lex jejuniij, quæ est obligans. Sicuti, quia Fideles omnes tenentur interesse sacro diebus Dominicis, non potest quis excusari ab illo, quia vult uti sua libertate, quæ se conferat illis diebus Dominicis diebus ad venandum; & sicut, quia Sacerdotes omnes tenentur recitare Horas Canonicas, non potest quis aliquem Sacerdotem excusare ab his recitandis, quia is vult uti sua libertate, quæ Breviarium suum in Mare projiciat: & ratio horum omnium est, quia idem præceptum, quod obligat ad finem, obligat etiam ad media proxima, & necessaria ad illum, & ne tempore, quo præceptum urget, ponantur impedimenta voluntaria ad ejus executionem, ut alibi à nobis dictum est.

41. Neque obstat paritas ducta ab Artifice divite, quia lex jejuniij absolute non obligat Opifices laborantes; unde non est mirum, quòd eisdem non obliget; si divites sint; per accidens enim est eos esse locupletes, at lex jejuniij obligat per se etiam conjuges; unde iij ob solam rationem conjugij nisi alia addatur excusatio, dictam legem à se non possunt excutere.

Illud approbo, si advertat coniux periculum incontinentiæ in alio, possè petere, etiam si, ut petat, opus sit jejunium frangere; quia tunc illud periculum in altero æquivaleret,